

ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΙΧΕ διαβάσει εις τὸ Εὐαγγέλιον, ἀλλὰ καὶ πολλὰς φορὰς τοῦ ἐξηγοῦσεν ὁ μακαρίτης ὁ Γέροντας, ὁ πνευματικὸς τῆς νήσου, μὲ τὰ μεγάλα μάτια καὶ τὴν χονδρὴν φωνήν, πῶς ἡ ψυχὴ εἶνε πλέον πολῦτιμον πρᾶγμα ἀπὸ τὸ σῶμα, καὶ ἂν τὴν χάσῃ κανεῖς, μὲ τίποτε πλέον, οὐδὲ μὲ τὸν κόσμον ὅλον, δὲν ἤμπορεῖ νὰ τὴν ἀντικαταστήσῃ... Τὸ ἐπίστευεν αὐτὸ καὶ περισσότερο ἀκόμα ἐπίστευε τὴν φωνὴν τοῦ Γέροντα, ὅπου χονδρὰ - χονδρὰ ἀντηχοῦσε ἕως μέσα εἰς τὴν κορδίαν του πάντοτε:

— «Ἡ τί δῶσῃ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;...»

Διὰ τοῦτο ὁ Γεωργάκης τῆς Λιμπέρλαινας δὲν ἐλυπήθη τόσο, ὅταν ἔμαθε τὸν θάνατον τῆς μητέρας του, ὅσον τώρα, ὅπου ἐξημέρωνε τὸ ψυχосάββατον, τὸ πρῶτον ψυχосάββατον, μετὰ τὸν θάνατόν της.

Ἡ σκούνα, μὲ τὴν ὁποῖαν ἐμπαρκάρισεν ὡς ναύκληρος, ἦτο ἀραγμένη εἰς μίαν ἔρημον ἀκτὴν, παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Ἑλλησπόντου, ἀπὸ παρακαιρὸν. Εἶχον φορτώσει τοῦβλα ἀπὸ τὴν Μασσαλίαν, προωρισμένα διὰ τὸν σιδηρόδρομον τῆς Ἀνατολῆς, εἰς Νικομήδειαν, καὶ ἐξ αἰτίας ἰσχυρῶν βορείων ἀνέμων ἔχασομεροῦσαν τώρα τόσαις ἡμέραις, ἔξω ἀπὸ τὸ Σιτλί - Μπαχάρ.

Ἀπὸ τὸ πρῶτὸν ἀκόμα τὴν παρασκευὴν, σὰν ἐκύταξε τὴν Σύνοψιν, ἐπάνω εἰς τὴν πρῶνὴν του προσευχὴν, τὸν κατέλαβε μίαν βαθυτάτην μελαγχολίαν, ὅταν εἶδε πῶς ἐξημέρωνε ψυχосάββατον εἰς τὴν ἔρημian ἐκείνην, τόσο, ὅπου ἐλησμόνησε νὰ δῶσῃ ἐργασίαν εἰς τὸ πλήρωμα. Καὶ σὰν νὰ τοῦ κακοφάνῃ ὀλίγον τοῦ πλοιάρχου, ὅστις ἦτον ἀγανακτισμένος καὶ ἀπὸ τὸν καιρὸν. Ἀλλὰ θυμῆρης φυσικά, ὡς ἦτο, ὁ καπετὰν Γιάννης καὶ ἀνοιχτόκαρδος, δὲν τὸν ἤλεγξε πολὺ πικρὰ τὸν νεαρὸν ναύκληρον, γιὰ τὸν ἐγνώριζε «περὶ φανὸν ἔς τὴν δουλειά του» πάντοτε. Ἀλλ' ὅταν, ἐξελθὼν ἀπὸ τὸ καμαρί, πίσω, ἀφοῦ ἔπιε τὸν καφέ του, εἶδε τοὺς ναύτας νὰ ξετινάξουν τὰ βράντσα των, τὰς κρεμαστάς των κλίνας, εἶπε πρὸς τὸν λοστρόμον του, ὅστις, ἀκκουμβισμένος ἐπάνω εἰς τὴν κωπαστὴν, παρηκολούθει τὰ κυλιόμενα πέραν ἀγρίως λευκὰ κύματα τοῦ Αἰγαίου.

— Θυμήθηκες πάλι τὴν μάννα σου!...

Τοῦτο ἤρκεσεν εἰς τὸν ἀγαθὸν ναύκληρον νὰ συνέλθῃ, νὰ ἐννοήσῃ τὸ σφάλμα του καὶ νὰ προβῇ πρὸς τὴν πρῶραν.

— Οἱ ζωντανοὶ μὲ τοὺς ζωντανούς, ἐπιθύρσειν ὁ καπετὰν Γιάννης τότε, ἀνάπτων τὸ τσιγάρον του, καὶ οἱ πεθαμένοι μὲ τοὺς πεθαμένους. .

— Καμμιά φορά ὅμως ἔχουν τὴν ἀνάγκην μας καὶ οἱ πεθαμένοι! ὑπέλαβεν ὁ νεαρὸς ναύκληρος. . .

Μετ' ὀλίγον δὲ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ πληρώματος εἰργάζετο εἰς τὴν συρραφὴν μιᾶς παλαιᾶς ἐσχισμένης μπούμας τοῦ πλοίου, τὴν ὁποίαν εἶχον ἀπλώσει ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Συχνὰ δὲ ἴστατο, μὲ τὴν σακκορράφαν τὴν χονδρὴν εἰς χεῖρας, βλέπων πρὸς τοὺς ἰστοὺς ἐπάνω, περίφροντις μᾶλλον ἢ ἀφηρημένος.

— Θὰ τῆς βράσουν, τάχα, κανένα πιατάκι κόλλυθα; διελογίζετο. Ποιὸς νὰ φροντίσῃ! Ἐκεῖ ποῦ ἔς τὴν ἀράδα θὰ λάμπουν στολισμένα τὰ κόλλυθα ὄλων τῶν πεθαμένων τοῦ χωριοῦ εἰς τὴν Ἑνορία μας, ἀποκάτω ἀπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, κάθε ἓνα μὲ τὸ κεράκι του, κάθε ἓνα μὲ τοὺς χρωματιστοὺς του φλόγκους, θὰ εἶνε μαζί καὶ τὸ δικό της τὸ πιατάκι, εὐμορφοστολισμένο, μὲ σταφίδες, μὲ κοφέτα, μὲ γαρύφαλα, μὲ βαρακωμέναις μαντζουράναις καὶ ταμπαρόρριζες! Καὶ δίπλα θὰ εἶνε καὶ τὸ καλὸ τὸ σαμθανάκι μας, μὲ μιὰ λαμπαδίτσα κίτρινη, μὲ μαύραις κορδέλλαις; Ποιὸς νὰ σοῦ τὰ κάμη αὐτά, φτωγὴ μαννούλα! Θὰ σοῦ ζυμώσουν τοῦλάχιστον καμμιά λειτουργιά; θὰ σὲ μνημονεύσῃ κανένας παπάς!

Καὶ προσεπάθει νὰ κρύψῃ τὰ μάτια του, ποῦ ἄρχισαν νὰ βουρκώνουν.

— Ἄ! παιδιὰ! Ὡς τὸ μεσημέρι νὰ τὴν ξενετάρωμε! ἀπέτεινε τότε παρακέλευσιν πρὸς τοὺς ναύτας, ὅπου γύρω γύρω συνέρραπτον τὸ παλαιὸν ἐκεῖνο ἴστιον, ὁ καθένας μὲ τὴν σακκορράφαν του καὶ μὲ τὸ πέτσινο γάντι του.

Καὶ πάλιν ἴστατο σιωπηλός, βαστάζων ἀκίνητον τὴν σακκορράφαν του καὶ βλέπων πρὸς τοὺς ἰστοὺς:

— Τί νὰ σοῦ κάμη καὶ ἡ καϋμένη ἡ ξαδέλφη μου, ἡ μόνη συγγενισσά μου! Τί νὰ σοῦ κάμη ἡ φτωγὴ καὶ αὐτὴ! διελογίζετο τότε ὁ Γιωργάκης τῆς Λιμπέριαινας, συνεχίζων τὰς σκέψεις του· τί νὰ σοῦ κάμη καὶ ἡ ξενοδουλεῦτρα! Ἄθειάζει κι' αὐτὴ! Ὅπου καὶ εἰς τὸν ὕπνο της ἀκόμα πλέκει τὴν κάλτσα, κινουσα τὰ χέρια της!..

Καὶ ἀνεστέναξε βαθέως:

— Νὰ ἤμουν ταχεῖά κ' ἐγὼ ἔς τὴν Παναγία τὴν Λιμνιά, τὴν ἐνορία μας, ταχεῖά τὸ ψυχασάββατο! Τί κόλλυθα, σωρό, ποῦ θὰ πᾶνε γιὰ ὄλους τοὺς πεθαμένους!...

Καὶ μετ' ὀλίγον:

— Νὰ ἤμαστε τὸ ἐλάχιστο σὲ κανένα λιμάνι ἀπόψε, σὲ καμμιά σκάλα, νᾶδγω, νὰ πάω ἔς τὴν ἐκκλησιὰ ταχεῖά τὸ ψυχασάββατο!.. Νὰ σοῦ ἀνάψω ἓνα κεράκι τὸ ἐλάχιστο!..

Καὶ τοῦ ἤλθε τότε εἰς τὴν ἀνάμνησιν τὸ τελευταῖον γράμμα τῆς ἐξαδέλφης του, ποῦ τοῦ ἔγραφε γιὰ τὸν θάνατον τῆς μητέρας του,

ἔς τὴν Μαρσίλια, ἐκεῖ ποῦ φόρτωναν τὰ τοῦδ'λα' τὸ εἶχε μέσα εἰς τὸ κόρφο του σὰν φυλακτό, τὸ γράμμα ἐκεῖνο καὶ τὸ εἶχε μάθει ἀπόξω νεράκι :

— «Ὅταν θᾶφευγες, τοῦ ἔγραφεν ἡ Λουξανιώ ἡ ἐξαδέλφη του, ἦταν χαρούμενη' θυμᾶσαι μὲ πόσαις εὐχαῖς καὶ μὲ πόσαις χαραῖς σὲ κατεῦδωσε. Σὰν νὰ μὴν ἤθελε νὰ πονέσης εἰς τὸν ὑστερνό σου ἐκεῖνον μισεμό. Σὰν νᾶξευρεν ὅτι γιὰ τελευταία φορά σᾶδλεπε, κ'ἤθελε μὲ χαρὰ νὰ σ' ἀποχαιρετίσῃ, γιὰ νᾶχῃς γιὰ πάντα ὡς εὐχὴ τῆς τὴν χαρά. Τὴν εἶδες! τὴν θυμᾶσαι! Ἔλαβε δύναμι, σὰν ἀπὸ ἄνωθεν. Ἐσηκώθη ἐπάνω, ὅπου εἶχε μῆνες νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὸ στρώμα καὶ σοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι καὶ σ' ἐφίλησε :

— Ὅτὸ καλό, παιδί μου! τὴν εὐχὴ μου, παιδί μου! Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἡ εὐτυχίας νὰ σοῦ ἔρχονται, παιδί μου!...»

Ἐσταμάτησεν ἐδῶ τὰς ἀναμνήσεις του ὁ Γιωργάκης βουρκωμένος καὶ ἔσκυψε μέσα εἰς τὸν κόλπον του, προσποιηθεὶς ὅτι κάτι ἐμβήκε μέσα εἰς τὸ μάτι του, ἵνα μὴ ἐνοήσουν οἱ ναῦται.

Ἐπειτα πάλιν ἐξηκολούθησε τὴν ἀποστήθισιν τῆς ἐπιστολῆς :

— «Σὰν κατέβηκες τὴν σκάλα, νὰ τὴν ἔδλεπες! Ποῦ εὐρέθηκεν ἐκείνη ἡ δύναμις' θυμήθηκε τὰ νειάτα τῆς. Ἐπετάχτηκε στὸ παραθύρι, γιὰ νὰ σὲ καμαρώσῃ :

— Ἄρι, ἀπὸ ποῦ θὰ ξαγναντίσῃ τὸ παιδάκι μου!..

Ἀπὸ τὸ παραθύρι τῆς σαλίτσας ἐφαίνετο μιὰ γωνίτσα τοῦ λιμανιοῦ. Ἐκύταζε καὶ ἔλεγε, εἰς τὰ χαμένα ἔτσι :

— Ὅτὸ καλό, παιδί μου! ἔς τὸ καλό! Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ!..

Ἄλλὰ πρὸς τὸ βράδυ ὁ καιρὸς ἐχάλασε. Χειμῶνας βλέπεις. Ἐπῆρεν ἓνας κρύος μαῖστρος! Χιονιὰ δυνατὴ! Ἐγονάτισε τότε μπροστά εἰς τὴν Παναγίτσα μας τὴν Τριχειροῦσα κ' ἔκλαιεν :

— Ἄρι, Λουξανιώ, πῶς τάφησα τὸ παιδάκι μου καὶ μοῦφυγε! Πῶς τῶκαμα αὐτοδᾶ, ἄρι. Δὲν τὸ κρατοῦσες, ἄρι, νὰ μὴ μᾶς φύγῃ τὸ παιδάκι μου! Δὲν τὸ κρατοῦσα μαθὲς!..

Κ' ἔκαμνε μετάνοιαις εἰς τὴν Παναγίτσα μας κ' ἔλεγε μὲ κλάμματα ὀξέως βοῶσα :

— Δὲν μ' ἐπαιρνες κ' ἐμένα μαζί!..»

Ἄλλ' ἐπὶ τέλους ἐπροδόθη ὁ ναύκληρος. Εἶδαν οἱ ναῦται γύρω-γύρω τὰ βουρκωμένα τὰ μάτια του καὶ ἓνας γεροντοποιός, κοντός καὶ καμπουράκος, μὲ τὴν κομμένην μύτην, ποῦ τοῦ τὴν ἐπῆρε τὸ δλιάκι σὲ μιὰ φουρτοῦνα, ὁ Καπότας, λέγει, συνηθισμένος νὰ παρεμβαίνει παντοῦ :

— Ἀλήθεια, κύρ Γιωργάκη, χωρῆθηκε ἡ γρηᾶ;

— Τώρα! ἀπήντησε καταπίνων δυὸ λυγμοὺς ὁ Γιωργάκης τῆς Δυμπέριαινας καὶ περνῶν νέον σπάγγον εἰς τὴν σακκορράφαν του. Δέκα μέραις ὑστερα ποῦ φύγαμε γιὰ τὴν Μαρσίλια! Δὲν σᾶς τῶπα!

— Θεὸς χωρῆς' τῆς! ἐπανέλαβεν ὁ Καπότας μὲ τὴν ἔρρινον πάντοτε φωνὴν του. Καλὴ γρηοῦλα!

Καὶ προσέθηκε :

— Καὶ τί ὀργὴ Θεοῦ, κύρ Γιωργάκη! Νὰ μὴν εἴμαστε σὲ καμμιὰ

σκάλα, νά τῆς πᾶς αὔριο ἓνα πλατάκι κόλλυθα, ποῦ ξημερώνει
κατάλαβες, Ψυχοσάββατο! . . . ἓνα κεράκι νά τῆς ἀνάψῃς,
κατάλαβες . . .

Ἡ ὑπενθύμις αὐτῆ ἦτο ἔλαιον εἰς τὴν πυράν. Ἐξήναψεν ὁ πόνος
του πάλιν. Δέν ἐδάσταξεν πλέον. Ἐπέρασε τὴν σακκορράφαν του εἰς
μίαν πτυχὴν τοῦ ἱστίου καὶ ἐγερθεὶς μετέβη εἰς τὸ μαγειρεῖον
ν' ἀνάψῃ ἓνα τσιγάρο, ὡς εἶπεν.

Ὁ μάγειρος, ἓνας νέος τσεσμελῆς, ἓνας ἠλιοκαμμένος καὶ θαλασσο-
σοφημένος, πρῶην τρατάρης, μ' ἓνα ἄσπρο τουλουπάνι περὶ τὸν
ναυτικόν του κοῦκκον, χωμένος μέσα εἰς τὸ ξύλινον οἶκημα τοῦ
μαγειρίου, ἐσυγύριζε τὴν φασολάδα «γιατὸ τσοῦρμο» καὶ συγχρόνως
ἐκαθάρριζε σιτάρι διὰ τὸν καφέ, ἔτσι ἀπὸ καλωσύνη του καὶ ὄχι ἀπὸ
φιλόργυρον ἰδιοτέλειαν, γιατί βλάπτει ὁ καθαρὸς καφές, τοὺς ἔλεγε
τοὺς ναύτας, ἔς τὰ νεῦρα . . .

Τὸ σιτάρι ἦτο ὄντως εὐμορφον, μεγαλόκοκκον καὶ χρυσόξανθον,
σιτάρι τῆς Αἴνου, κ' ἐκίνησεν ἀμέσως τὴν προσοχὴν τοῦ ναυκλήρου,
ὅστις, ἐκόλλησε, θαρρεῖς, ἐπάνω λαίμαργον τὸ βλέμμα του. Ὀλίγον
κατ' ὀλίγον ἤρχισε νά πραῦνεται τότε ἡ ἀνήσυχος μορφή του. Ἡ
ψυχὴ του ἐγαληνίασε καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοὺς θαμβοὺς του
ἐλαμψαν αἴφνης ἀστραπαὶ παραμυθίας . . .

* *

Καὶ ἦτο ἀληθινὰ ἀξιαγάπητος ἡ κυρά - Λυμπέρλαινα, μία γυναῖκα
φιλάσθενος, κοντὴ καὶ ξηραγγινὴ, μία γερόντισσα, νά εἴπωμεν, πλέον
ὅπου ἐπέρασε τὴν ζωὴν τῆς πολὺ σεμνὰ καὶ πολὺ ταπεινά, χωρὶς νά
ἐνοχλήσῃ εἰς τὸ παραμικρὸν ποτὲ τὸν ἄλλον. Ὑστερα δὲ ἀπὸ ἓνα
ταχυθάνατον γάμον τῆς οὐδὲ ἐφαίνετο ποτὲ ἔξω, κλεισμένη εἰς τὸν
οἰκίσκον τῆς μέσα, αὐτὴ μὲ τὴν μακρὰν τῆς χηρείαν, ἐν προσευχαίς
καὶ νηστείαις διάγουσα ὡς ἄλλη Ἄννα Φανουήλ καὶ μόνον εἰς τὴν
γειτονίαν τῆς Παναγίας τῆς Λιμνιάς ἐπήγαινε σκυφτὴ - σκυφτὴ, πρωτὶ
καὶ βράδυ παρακολουθοῦσα τοὺς ἐσπερινοὺς καὶ τοὺς ὄρθρους ὡς
κανδηλανάπτρια μ' ἓνα σάλι μαῦρο σκεπασμένη. Ἄν εἶχε καὶ καμ-
μίαν χαρὰν, ἡ χαρὰ τῆς ἦτο μόνον τὸ μωσαναθρεμμένο παιδί τῆς,
ὁ Γιωργάκης τῆς, τὸν ὅποιον ἑπτὰ μηνῶν βρέφος τῆς τὸν ἄφησεν ὁ
μακαρίτης ὁ πατέρας του, ὁ καπετάν - Λιμπέρριος, ἓνας φιλήσυχος
μικροκαπετάνιος, ὅπου ἀπέθανε τὴν ἴδια νύκτα μὲ τὸ κότερό του,
ἓνα εὐμορφο καὶ γλήγορο κότερο, ποῦ τὸ πονοῦσε καὶ ἀπὸ τὴν
τὴν γυναῖκά του περισσότερο.

— Βοηθατέ με, γιὰ τὸ Θεό, παιδιά! βοηθατέ με! Ἐφώναζε τὴν
νύκτα ἐκείνην, ὅπου εἶχε σηκωθῆ μία ἀγρία παλαβονοτιὰ ἀναστα-
τώσασα ὅλον τὸν λιμένα τῆς μικρᾶς νήσου, ἐκτεθειμένον εἰς τὴν
μανίαν τῆς.

Ὁ καπετάν - Λιμπέρριος ἐπάνω εἰς τὸν ὕπνον του, ἐξαφνισθεὶς ἀπὸ
τὰς ἀγρίας πνοὰς τοῦ χειμερινοῦ νότου ἐκείνου, κατέβη ἀμέσως εἰς
τὸν λιμένα καὶ εἰς ἓνα βράχον ἐπάνω θαλασσωμένος, ξεσκούφωτος

και με το ασπρο του εσωδρακον σαν ο βρυκόλακας του λιμανιου, προσεπαθει να διασωση το ωραιον πλοιαριον, το οποιον παρασυρθεν ειχε διπλαρωσει επανω εις την βραχώδη ακτην του λιμενος.

— Βοηθατέ με! εκλαιεν ολουζων ο καπεταν - Διμπεριος μισοπνιγμένος μέσα εις τα αφρισμένα κύματα και προσπαθων να πιάση από το μπαστουδι το κότερον, σαν παιδι από το χέρι, ο πτωχός, να το τραβήξη έξω...

‘Αλλ’ ένα τελευταίον κτύπημα του λεπτοκαμωμένου πλοίου επί των υφάλων εκεί, διέλυσε αυτό πάραυτα εις ξύλα και σχοινία, οτε και ο καπεταν - Διμπεριος εξαφνα, σαν να εγλύστρησεν, ευρέθη φαρδύς - πλατύς μέσα εις τα άγρια κύματα σαν γιαλόξυλο δλόξηρος συγκυλιόμενος και αυτός μετά των άλλων ναυαγιων, μέσα εις τους γοερούς γογγυτούς των αφρών και του ανέμου.

‘Η πένθιμος είδησις την ευρε την κυρά - Διμπερίαιναν προσευχομένην, γονατιστήν, εμπρός εις την Τριχειρουσάν της, εν φ το παιδιον, το νήπιον, εκλαυθυμύριζεν άυπνον μέσα εις την κούνιαν του παραδέρνον.

‘Αλλ’ ειχε πλάτος καρδιάς ή αξία οντως γυναικα αυτή και διήλθε νικηφόρος την θλιβεράν χηρείαν της αφιερωμένη εις την ανατροφήν του τέκνου της, το οποιον ήδη, εφηβος είκοσιπενταετής, ήτο ο καλλίτερος ναύτης της νήσου και ο συμπαθής ναύκληρος της σκούνας του καπεταν Γιάννη, απέξω από το Σιτλι - Μπαχάρ...

Εις το τελευταίον ταξειδι εμεινε τρεις μήνες σχεδόν μαζί με την μητέρα του, όλον το φθινόπωρον, ήτις υποφέρουσα από ένα επίπονον μαρασμόν ειχε καταπέση τελείως.

‘Ο χειμών πολυ πρώϊμα εκραγείς και με ασυνήθη βίαν το ετος εκείνο ειχεν αποκλείση ολοτελώς την μικράν νήσον με τας συνεχείς θυέλλας του και τας τρικυμίας του, ολίγας ήμέρας μετά τον εις την νήσον κατάπλουν της σκούνας, ήτις φορτωμένη σιδηρα παλαιά κατέβαινε από την Πόλιν, κατευθυνομένη εις Μασσαλίαν.

— Καλλίτερα, μαννούλα μου, όπου ολο βρέχει και χιονίζει και κάθομαι κοντά σου, εις την παρασιτά...

— Τήν ευχίτσα μου νάχης, παιδι μου. Δεξιά και άριστερά!... επα- νελάμβανε ή γερόντισσα, αντι πάσης άλλης δμιλίας.

Κ’ εσιώπα κατόπιν σιγήν μακράν και νεκρικήν, γυρμένη από το ένα πλευρόν εις το προσκεφάλαιόν της, παρά την έστίαν και βλέπουσα ατενωσ προς έν σημειον της οροφής, ως έν θεωρία μυστικη των ήσυχαστών της αρχαίας Διθύης.

Και ο Γιωργάκης, ο εΰσωμος ναύτης, με τους κυανούς του οφθαλμούς, έν οϊς κατηγάζετο, θαρρείς, το γλυκύ του Αιγαίου χρώμα, με ένα πρόσωπον στρογγύλον και πρᾶον, στιλπνόν και άμωμον ως ή άθωότης, με μίαν χάριν άπλαστον και διαυγη ως το νόμα του Ταξιάρχου μας, τρεις μήνες σχεδόν δέν απεμακρύνετο από το πενιχρόν κλινίδιον της μητρός του, ήτις γυρμένη, ως ήτο πάντοτε, του εφαινετο σαν ζωγραφιά της ‘Αγίας Φωτεινής της Σμύρνης άπαστραπτούσα αγάπην και στοργήν.

Πρωτ' - πρωτ' τῆς ἀναπτε τὴν φωτιὰν καὶ τῆς ἔφηνε τὸν καφέ της ποῦ τῆς εἶχε φέρει ἀπὸ τὸ ταξεῖδι, ἕως οὐ νὰ ξημερώσῃ καλὰ καὶ ἔλθῃ ἢ ἐξαδέλφη του, ἢ Λουξανιώ, μία πτωχὴ καὶ ἡλικιωμένη ξενοδουλεύτρα, ὅπου ἡ δουλειαὶς δὲν τὴν ἄφησαν νὰ πανδρευθῇ, γιὰ νὰ τῆς σκουπίσῃ, νὰ τῆς ξετινάξῃ τὸ μενδεράκι της καὶ τῆς μαγειρεύσῃ ἔπειτα κανένα φαγάκι, ἔχουσα δίπλα της καὶ τὴν δουλειά της, τὸ βᾶψιμό της, καμμιά φορὰ καὶ τὰ λανάρια της.

— Δὲν μοῦ λές τίποτα, μητέρα!

* Ἐλεγε καμμιά φορὰ ὁ Γιωργάκης θέλων νὰ διακόπτῃ τὴν θλιβεράν ἐκείνην τῆς μητρὸς του σιωπῆν, ὅπου τόσον τὸν ἔθλιβε. Δὲν μ' ἐρωτᾷς τίποτα!

— Τί νὰ σ' πῶ, παιδί μου! νὰ σέ ζαλιζῶ!

* Ἐπανελάμβανε πάντοτε ἡ γραῖα, χωρὶς ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν μαυρισμένην ὄροφῆν τοὺς ὀφθαλμούς της, πλανωμένους θαρρεῖς ἐκεῖ ἐπάνω εἰς καμμίαν εἰκόνα τῆς φαντασίας της, κρεμασμένην εἰς κάποιαν μυστηριώδη τῆς ὀροφῆς γωνίαν.

Καμμιά φορὰ ὁμως συνήρχετο. Ἡ λήθη, ἡ ὁποία τὴν εἶχε σαθανώσῃ ζωντανήν, διελύετο σιγὰ - σιγὰ σὰν νὰ ἐξεδιπλώνετο κάτι ἀπὸ πάνω της, καὶ τότε τὸ ὠχρὸν χρῶμα τοῦ προσώπου της ἐρρόδιζεν ἰδοῦ εὐμορφα, ὡς ὅταν θέλει νὰ βασιλεύσῃ ὁ ἥλιος. Μειδιάμα τότε ἐζωγραφίζετο εἰς τὰ σιωπηλά της χεῖλη, μειδιάμα ἐλαφρὸν καὶ γλυκὺ, ὡς εἶνε γλυκὺ τὸ ἡλιοβασίλευμα, οἱ ὀφθαλμοὶ της οἱ νεκροὶ ἐκείνοι καὶ ἀκίνητοι ὡς ἐξ ὑάλου ψεύτικοι ἀνεξοῦσαν αἴφνης ἐλαμπύριζον κ' ἔπαίζον. Καὶ τότε ἐνθυμεῖτο. Ἐνθυμεῖτο ὅτι ὑπάρχει καὶ ἐνθυμεῖτο ὅτι ζῇ. Ἐνθυμεῖτο ὅτι ὑπῆρξε ποτε ἡμιλητικὴ καὶ διαχυτικὴ καὶ ἐνθυμεῖτο τὰ ἀστεῖά της τότε καὶ τὰ δίστιχα· καὶ ὑπανεγειρομένη ἀπὸ τὸ ἐρημικὸν κλινιδιὸν της, ἐσπρώχνετο σιγὰ - σιγὰ, πρὸς τὴν ἔστιαν, ὡς διὰ νὰ συνδαυλίσῃ τὴν φωτιάν.

Τότε ὡς ἀπαντῶσα εἰς παλαιᾶς τοῦ Γιωργάκη ἐρωτήσεις, χθεσινὰς καὶ προχθεσινὰς, ἔλεγε μ' ἓνα πένθιμον ὁμως πάντοτε μειδιάμα, μειδιάμα φεύγοντος, ἀποχαιρετισμὸν θαρρεῖς θλιβερόν, πρὸς τὴν ζῶην καὶ τὸν κόσμον:

Γαῖτάνι πλέκω
καὶ δὲν ἀδειάζω.
Σὰν τ' ἀποπλέξω
σὲ κουβεντιάξω.

* Ἀνέζη τότε ἐν ταῖς ὀλίγαις στιγμαῖς ἐκείναις τῆς χαρᾶς καὶ τῆς διαχύσεως εἰς τὸν συγγνὸν ἐκείνον θάλαμον ὄλος ὁ κόσμος ὁ παρελθὼν, ἓνας πολὺ ὠραίος κόσμος ὡς εἶνε ὠραία ἡ ζωὴ, ἓνας κόσμος εὐχαρὶς καὶ φαιδρός, ὅπου ἀκόμη δὲν τὸν εἶχεν σβύσει μὲ τὴν κρύαν σκιάν του τὸ θλιβερόν γῆρας.

Καὶ τὴν ἔβλεπε τότε — ἐθάρρει — ὁ Γιωργάκης τὴν μητέρα του νέαν ἀκόμη, φιλόπονον καὶ ἀκούραστον, ὅπου ποτέ της δὲν ἔλεγε πῶς θὰ γηράσῃ, ἀναιδιοκαταβαίνουσαν τῆς σκάλαις εἰς τὰ πρῶτα τῆς μακρᾶς χηρείας της χρόνια, μαγειρεύουσαν, γελῶσαν, ζῶσαν.

τὴν ἐφαντάζετο τότε τὴν σεμνὴν γραῖαν κατὰ τὰς εὐτυχεῖς ἐκείνας στιγμὰς ὁποῦ τοῦ ἔλεγε τὰ τρυφερὰ δίστιχα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶχεν εἰς τὴν μνήμην τῆς δλόκληρον θησαυρόν, ἀλλὰ τὸν ὁποῖον τὴν ἔλεγε εἶχε θάψει τόσον βαθειὰ ἢ πένθιμος νόσος. Τὴν ἐφαντάζετο ἀνασφουγγωμένην καὶ δλόχαρον κατασκευάζουσιν ἐκείναις τῆς ὠραίας λαχανό-πηταις ὁποῦ ἦσαν γεμάταις χαρὰν παρὰ μὲ καυκαλιθραῖς.

— Τί ἔγειναν ἐκεῖνα τὰ χρόνια, μαννούλα μου!

— Τί ἔγειναν, παιδί μου, μαθές! ...

Καὶ τότε ἴστατο καὶ τὴν ἔβλεπε καὶ αὐτὸς σιωπηλὸς καὶ ἀκίνητος. Τὴν ἐκύταζεν ὡς ἐν ἀπορίᾳ πρὸς τὸ αἰώνιον πρόβλημα τῆς ζωῆς, τὸ ὁποῖον ἰδοῦ ἀνωρθοῦτο ἐνώπιόν του μαῦρον ὡς φάντασμα, ὡς ὁ σκελετὸς ἐκεῖνος μὲ τὸ δρέπανον...

— Διατί νὰ γηράσκωμεν! καὶ διατί νὰ ἀποθνήσκωμεν!

Ὅμως εὐσεβῆς ὡς ἦτο κ' εὐλαβῆς χριστιανός, κατῶρθωνεν εὐκόλως νὰ πρᾶνῃ τὴν ψυχὴν του, παρηγορῶν ἑαυτὸν καὶ τὴν μητέρα του, μὲ τὴν μόνην ἀληθινὴν παρηγορίαν:

— Ἐννοια σου, μητέρα. Ὡς τὴν ἄλλη ζωὴ νὰ εἶσαι καλά. Ἐκεῖ νὰ περάσουμε καλά, εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν...

* *

Μετὰ τὸ γεῦμα ὁ καιρὸς ἔδειξε σημεῖα βελτιώσεως καταφανῆ. Ἡ Ἀνατολὴ ἤρχισε νὰ καθαρῖζῃ ἀπὸ τὰ μαῦρα ἐκεῖνα νέφη, τὰ ὁποῖα εἶχε τόσον πυκνὰ σωρεύσει ἐπὶ τοῦ Αἰγαίου μαζιτρος τόσας ἡμέρας πνέων. Ἡ Θράκη ἐξ ἄλλου φαεινῶς ἐλαμπύριζεν εἰς τὸ χαμήλωμα ἐκεῖνο τοῦ ἡλίου, τὰ δὲ ἄγρια τοῦ Ἑλλησπόντου κύματα κατέπιπτον δλονέν, ἕως οὗ τὸ πέλαγος τὸ Αἰγαῖον ἤρχισεν ὅλον γοητευτικῶς νὰ γαλανίζῃ καὶ ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ δρίζοντος, κάτω πολὺ, καὶ ὀπίσω ἀπὸ τὴν Τένεδον, σημεῖα ἐλαφρὰ νοτίου ἀνέμου ἐσχηματίζοντο.

— Βίρα, παιδιά, διέταξε μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὁ καπετὰν - Γιάννης. Πάραυτα οἱ ναῦται εὐρέθησαν εἰς τὰς θέσεις των.

— Νὰ ξεμουδιάσουμε λιγάκι, παιδιά! προσέθηκεν ἀμέσως.

— Ἀλέστα! ἐφώναξε μὲ τὴν κομμένην μύτην του ὁ κοντὸς ὁ Καπότας, πεθαίνω γιὰ τὸ τιμόνι « νὰ κάμνῃ τὸν καπετάνιο ».

Ἐκαμαν ἕνας - ἕνας τὸν σταυρόν των καὶ ἰδοῦ ἡ μπόμπα τῆς σκούνας, μὲ τὸ βραχνὸν καὶ συχνοπλανόμενον κύλισμά της, ἄρχισε νὰ σύρῃ τὴν ἄγκυραν, ἀφίνουσα ἕνα ἀσυνήθη σιδηροῦν ἀντίλαλον εἰς τὴν ἔρημον ἀκτὴν μὲ τὸν βραχνὸν ἐκεῖνον ἀνασασμόν της.

Ὡς πτηνὰ συγχρόνως ἀνάλογοι ναῦται ἐθεάθησαν ἐπάνω εἰς τοὺς ἐξαρτισμοὺς τοῦ πλοίου, τὸ ὁποῖον ἰδοῦ ἀνοῖξεν ἕνα - ἕνα τὰ πανιά του καὶ ταλαντευθὲν ἐπιχαρίτως δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἐξεκίνησεν ἐλαφρὰ, ὡς πάπια ξεκολλήσασα πλέον ἀπὸ τὸ ἔλος, ἀφοῦ ἐξετίναξε μὲ χαρὰν τὰ δύο κοντὰ πτερὰκια της.

Ἀφρῖσεν ἀμέσως ἐμπρὸς εἰς τῆς μάσκαις της τὸ θαλασσάκι, ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ, καὶ μία ἐλικοειδῆς κίνησις ἐσημειώθη ἐπὶ τῆς θαλασσίου ἐπιφανείας.

Ὁ Καπότας, κοντός καὶ κυφός, μὲ τὴν κομμένην μύτην, ἐκάθησεν ἀμέσως εἰς τὸ τιμόνι, ἔχων τὰ μάτια του διαρκῶς εἰς τὴν κατέναντί του πυξίδα καὶ σοβαρευόμενος μὲ κωμικὴν ἀκίνησιαν. Ὁ κικπετάν - Γιάννης καταχαρούμενος ἐφουμάριζεν εἰς τὴν πρῦνμην διασκεδάζων μὲ μίαν παράταξιν δελφίνων ὑπερηφάνως ἐξελισσομένην πρὸ τοῦ Ἑλλησπόντου, ὃ δὲ Γιωργάκης, ἀφηρημένος πάντοτε, ἀκουμβῶν ἐπάνω εἰς τὴν κωπαστήν, ἔβλεπε μὲ λαϊμαργίαν εὐλαβῆ ἕνα ἐρημοκλησάκι, τὸ ὁποῖον κατὰ χρυσον εἰς τὸ ἡλιοβασίλευμα ἐστόλιζε τὴν κορυφὴν ἐκεῖ ἐνός λοφίσκου.

— Φύσα, χρυσέ μου, φύσα! ἤκούσθη ὁ καπετάν - Γιάννης ἀποτεινόμενος πρὸς τὸ οὐριον πνεῦμα.

Ἡ σκούνα ἐμδαίνει ἤδη εἰς τὸν Ἑλλησποντον ὡς νύμφη εἰς τὴν παστάδα. Αἱ πνοαὶ τοῦ μπάτη προσκόπτουσαι ἐπὶ τῶν ἰστιῶν της καὶ τῶν σχοινίων καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ ἐξαρτισμοῦ πλεγμάτων, ἀποτελοῦσιν ἡδυπαθῆ ἁρμονίαν καλλιφώνου μουεζίνης, ψάλλοντος ἐπὶ τοῦ μιναρὲ τὸ γλυκύτατον κιντί, τοῦ δειλινοῦ τὴν παθητικὴν προσευχὴν.

Ἰδοῦ, τὸ Σιτλί - Μπαχάρ, τὸ ἀληθινόν θαλάσσιον κλειδίον, ἐπὶ τῆς Θράκης, ἀποτόμως καὶ ξηρῶς κοπτομένης εἰς ἀκτὰς τιτανῶδεις.

Ἰδοῦ, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, καὶ τὸ Κούμ - Καλὲ ἐπὶ τῆς Ἀσίας, ἣτις μὲ τὰς μαλακὰς καὶ ἀβρὰς ὄχθας της, τὰς τόσον ἀπαλῶς πρασινοβολούσας ἤδη ὑπὸ τὴν πρῶτον χλόην, θαρρεῖς κ' ἐκτείνεται ἐρωτικῶς νὰ χαιρετίσῃ, ν' ἀσπασθῇ κ' ἐναγκαλισθῇ μίαν φορὰν ἀκόμη τὴν ἀγαπημένην ἀδελφὴν της, τὴν Εὐρώπην, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν τὴν ἐξεχώρισεν ἀποτόμως εἰς τὴν διάβασίν της τὴν κοπετῆρ ἢ Δημιουργία.

Τὴν νύκτα ἐξηκολούθησεν ὁ εὐνοϊκὸς ἄνεμος ἰσχυρότερος ἀκόμη. Καὶ οὐδὲ παρέστη ἀνάγκη τοῦ ῥυμουλκοῦ, τὸ ὁποῖον καταγάλαζον μ' ἕνα πύρινον ζουνάρι εἶχε διπλαρώσει εἰς τὴν σκούναν.

ὑπὸ τοὺς αἰσίους αὐτοὺς τοῦ πλοῦ ὄρους ὁ καπετάν - Γιάννης εὐχαρίστως παρεχώρησε τὴν ζητηθεῖσαν ἄδειαν εἰς τὸν λαστρόμον του, ὅστις ἠθέλησεν ἐνωρίτερον νὰ καταβῇ εἰς τὸ βράντσο του ὡς εἶπε δικαιολογούμενος:

— Ἄντε, καὶ λιγώτερο νὰ θυμᾶσαι τὴ μάννα σου! Ὅσο μπορεῖς λιγώτερο!...

* * *

Τὴν αὐγὴν, ἐπάνω εἰς τὸ γλυκοχάραμα, ὅταν πλέον ὁ βαρδελάνος τῆς πρῶρας ἤρχισε νὰ ξεχωρίζῃ τοὺς μιναρῆδες τῆς Καλλιπόλεως, τὸ πλήρωμα, κατὰ πρόσκλησιν τοῦ ναυκλήρου, τοῦ Γιωργάκη τῆς Λιμπέρλαινας, παρέστη εἰς μίαν τρυφερωτάτην σκηνὴν, ἣ ὁποῖα ἄξιζε τῶντι τὸν κόπον μιᾶς περιγραφῆς.

Κάτω εἰς τὴν πρῶραν — εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ναυτῶν, ἐκεῖ πρὸ τῶν εἰκονισμάτων τοῦ πληρώματος, ὅπου ἔκαιεν ἡ ἀκοίμητος τοῦ πληρώματος τῆς σκούνας κανδήλα, ἐπάνω εἰς ἕνα τραπεζάκι εὐμορφα εὐτρεπισμένον, ἕνα πιάτο μὲ κόλλυβα ἀνέκειτο μὲ πολλὴν στοργὴν στολισμένον. Ἦσαν κόλλυβα νεκρώσιμα μὲ χάριν καὶ τρυφερότητα πολλὴν ἁρματωμένα. Εἶχον ἐπιπασθῇ μὲ στῶμα σακχα-

ρεως, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐτέθησαν σταυροειδῶς σταφίδες κλωναράκια δύο ξηροῦ βασιλικοῦ καὶ μαντζουράνας, συνεπλήρουν τὴν ὄλην εὐπρέπειαν μὲ πολλὴν σεμνότητα.

Ἐνα κηρίον ἔκαειν ἐμπηγμένον εἰς τὸ μέσον. Ὁ Γιωργάκης τῆς Λιμπέρλαινας, μὲ φωτιὰ τὰ μάτια του ἀπὸ τὴν ἀγρυπνίαν καὶ ἀπὸ τὸν μυστικὸν τῆς νυκτὸς θρήνον, ξεσκούφωτος κ' ἔχων ἔτοιμον θυμιατὸν πῆλινον, ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ πρασινοκίτρινα τοῦ Τσακαλέ, ἔκαμε τὸν σταυρὸν του καὶ ἤρχισε νὰ θυμιάζῃ τοὺς ναύτας—γύρφ-γύρφ— ἀναγινώσκων συγχρόνως τὸ Τρισάγιον καὶ φάλλων «μετὰ πνευμάτων δικαίων...». Οἱ ναῦται καταπτοηθέντες αἵφνης ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκείνης ἐπιβολῆς μεθ' ἧς παρέστη ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν των, τὴν ἑωθινήν ἐκείνην ὥραν, ἣ ἀπροσδόκητος σηκῆν—ἔστησαν ἐν εὐλαθείᾳ κατανουκτικῇ γύρφ-γύρφ, ὡς εἰς Ἐκκλησίαν. Ἀπεκαλύφθησαν καὶ ἤρχισαν νὰ κάμνουν τὸν σταυρὸν των. Μερικοὶ καὶ ἐδάκρυον παρακολουθοῦντες τὴν πένθιμον ἐκείνην φαλμυθίαν. Ὅταν δ' ὁ ναύκληρος ἤρχισε νὰ φάλλῃ τελευταίον «μετὰ τῶν Ἁγίων ἀνάπαυσον...» σιγὰ—σιγὰ, μὲ κλαίουσιν φωνήν, συχνὰ διακοπτομένην ἀπὸ τοὺς λυγμοὺς τῆς ψυχῆς του, οἱ ναῦται δὲν ἠμπόρουν νὰ κρατηθοῦν ἀπὸ τὴν συγκίνησιν καὶ ἀνεκραύγασαν πάντες ἐν χορῷ:

— Θεὸς σχωρέσ' τινε! Θεὸς σχωρέσ' τινε!...

Καὶ τὴν ἐμακάρισαν ἔπειτα μὲ τὴν καρδίαν των ἀληθῶς, τρώγοντες τὰ τόσον κατανουκτικῶς εὐλογηθέντα κόλλυβα, τὰ ὁποῖα εἰς τὴν ἔρημίαν ἐκείνην, καταμεσῆς εἰς τὸ πέλαγος, εἶχε παρασκευάσει ἡ εὐλαδὴς πρὸς τὴν ψυχὴν τῆς μητρὸς του στοργῇ τοῦ συμπαθοῦς ναυκλήρου.

Ὁ καπετὰν-Γιάννης, παρασταθεὶς καὶ αὐτός, περὶ τὸ τέλος τῆς ἱερᾶς ἐκείνης σηκῆς, τῆς ὁποίας εἶχεν ὀσφρανθῆ τὸ εὐῶδες θυμιάμα διασκορπισθὲν ἀπὸ τῆς πρήρας εἰς ὅλον τὸ πλοῖον, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρύψῃ ἓνα δάκρυ καὶ αὐτός, μὲ ὄλας τὰς φαιδρὰς καὶ θυμῆρεις ἔξεις τῶν τρόπων του καὶ εἶπε λαμβάνων καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὰ κόλλυβα:

— Οἱ πεθαμένοι πολλὰς φορὰς ἔχουν τὴν ἀνάγκην τῶν ζωντανῶν. Εἶνε ἀληθές.

Ἐν ᾧ συγχρόνως πίσω ἀπὸ τὴν πρύμνην, ὅπου καμαρώνων ὡς γυφτοσκέπαρνον διηύθυνε τὸ πηδάλιον, ξενουκτισμένος, κοντὸς καὶ κυφὸς ὡς ἦτο, ὁ Καπότας, δεξιώτατος ὄντως πηδαλιούχος, νομίζων ὅτι εἰς αὐτὸν ὠφείλετο ὁ δρόμος τῆς ἐλαφρᾶς σκούνας, ἐφώναζε δυνατὰ, μὲ τὴν ἔρρινον πάντοτε φωνὴν του:

— Κ' ἐμένα λίγα κόλλυβα, νὰ σχωρέσω!...

Ἦστερον, ἐκεῖ ποῦ ἔτρωγον, διηγεῖτο ὁ μάγειρας, ὁ τσεσμελῆς ἐκεῖνος νεανίσκος, μὲ τὸ ἄσπρο μανθῆλι περὶ τὸν ναυτικόν του κοῦκον, ὅτι τὴν ὥραν ὅπου ἔψαλλεν ὁ Γιωργάκης «μετὰ τῶν Ἁγίων ἀνάπαυσον» καὶ συνέψαλλον καὶ οἱ λοιποὶ, ὅτε ὅλοι οἱ ναῦται ἐκλαίομεν ἀπὸ τὴν συγκίνησιν, ἔλεγεν ὁ τσεσμελῆς, τότε, τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἶδεν ἐπάνω πρὸς τὸν φεγγίτην τῆς πρήρας, ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ τσάμια τοῦ σπιράζλου, «σὰν ἓνα κάτωσπρο πρᾶγμα, σὰν ἴποκάμισο, σὰν σάβανο» ὅπου ἐλαφρὰ-ἐλαφρὰ ἐξεδιπλῶνετο κ' ἐξανεμί-

ζετο, και κάτι λάμπεις ἔλαμψαν τότε, σὰν τῆς αὐγῆς τὰ πρῶτα ξανοίγματα. Καὶ εἶδεν ἐκεῖ ὁ τσεσμελῆς τότε τὴν μακαρίτισσαν, τὴν ἴδιαν τὴν κυρὰ Λιμπέρλαινα, ἀδύνατη καὶ ξηραγγιανή ὡς ἦτο, ἀλλὰ χαρούμενη καὶ καλοκαρδισμένη καὶ ἤκουσε μίαν γλυκυτάτην φωνήν, σὰν σβύουσαν μουσικὴν, σὰν οὐράνιον φάλμωδιαν εἰς τὰ ὕψη ἐπάνω:
— Δεξιὰ καὶ ἀριστερά, παιδί μου!...

ΑΛΒΕ. ΜΩΡΑΪΤΙΔΗΣ

Ο ΘΑΥΜΑΤΟΠΟΙΟΣ

[ΣΗΜ. Δ. ΕΘΝ. Η. — Τὸ χαριτωμένον τοῦτο ποιηματάκι τοῦ Λεγκουβέ, νομίζει τις ὅτι ἐγράφη ὡς ἕμνος εἰς τὴν φορομανίαν, τὴν ὁποίαν πάσχουν μερικοὶ ἰδιοὶ μας ὑπουργοί. Τὸ ἀποθησαυρίζομεν ἐδῶ διὰ νὰ γίνῃ κοινὸν κτήμα καὶ νὰ μέλπεται ὡς ἐθνικὴ προσευχὴ παρὰ τοῦ φορολογουμένου ἑλληνικοῦ λαοῦ].

ΜΑ δὲν εἶνε νὰ ῥωτᾶτε. Ἔχει ὁ φόρος τέτοια χάρι
μοιάζει μὲ τὴν ἀγριάδα, τὸ ἀδιάντροπο χορτάρι,
ποῦ ὅπου τύχη νὰ φυτρώσῃ, ἢ στὴ ζέστη ἢ στὸ κρύο,
ἢ στὴ γλάστρα ἢ στὸ κάμπο — γίνεται σωστὸ θηρίο!
Καὶ καθὼς αὐτὸ τὸ βλέπεις νὰ θεριεύῃ, νὰ φουντώνῃ,
ἀπαράλλαχτα κ' ὁ φόρος, ὅπου πέσῃ, μεγαλώνει.
Ἐχθρὸς ἔρχεται; Ἀμέσως καὶ ὁ φόρος ἀνεβαίνει.
Ἐκστρατεία ὁ στρατός μας; Φόρος ἄλλος νέος βγαίνει.
Ἐπιστρέφει; Νέος φόρος. Ἐπαυσε νὰ βρέχῃ; Φόρο!
Ἡ βροχὴς μᾶς ἔχουν λυώσει καὶ μᾶς σάπησαν τὸν σπόρο;
Φόρο! Πόλεμος, πλημμύρα, ταραχαὶ ἢ ἀπραξία;
Φόρος! φόρος! φόρος! φόρος! μὲ ὀνόματα μυρία.
Κ' ἔχει ὁ φόρος κάποια χάρι χωριστὴ κ' εὐλογημένη
ὥστε, μιὰ φορὰ ἀνέβῃ; πάει πιά δὲν κατεβαίνει!
Ὅλα τᾶλλα, ὅταν λείψῃ ἡ αἰτία των, πεθαίνουν
μὰ οἱ φόροι καὶ σὲ τοῦτο ζωντανοὶ ἀκόμη μένουں.
Εἶν' ὁ φόρος ὡς κομήτης, ποῦ τὸ φῶς τὸ ἴδιο δείχνει
ἢ ὡς τὸ δένδρο ἐκεῖνο ποῦ τὰ φύλλα του δὲν ῥίχνει,
μὰ βλαστοὺς καινούργιους μέσα στοὺς πολλοὺς βλαστοὺς τινάζει
καλοκαίρι καὶ χειμῶνα καὶ τὰ φύλλα δὲν ἀλλάζει.
Τί χυμὸς ποῦ δὲν στεριεύει! Τί ζωὴ ποῦ πάντα αὐξάνει!
ποῦ ἀρχίζει μὲ τὸ Κράτος καὶ μ' αὐτὸ καὶ θὰ πεθάνῃ!
Οἱ παπποῦδες μας τὴν εἶδαν καὶ τὰ τρυφερά μας ἄγγονια,
στοίχημα πῶς θὰ τὴν βλέπουν καὶ μετὰ χιλιάδες χρόνια!

(Μετὰφρασις)

ΙΩ. Γ. ΦΡΑΓΚΙΑΣ